

e Güelfa, Amadís de Gaula), i al mateix temps evidencia la vigència literària de la llengua catalana durant el segle XVI, en contra de la mal anomenada «Decadència».

Joan DALMASES PAREDES
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

SIMBOR ROIG, Vicent (2025): *Primera lliçó sobre l'anàlisi de la narrativa*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida, 171 p.

Primera lliçó sobre l'anàlisi de la narrativa, de Vicent Simbor, publicat dins la col·lecció «Primera lliçó» de Publicacions de l'Abadia de Montserrat i la Càtedra Màrius Torres, és un volum que aspira a sistematitzar els principals conceptes de la narratologia contemporània i, alhora, proporcionar una guia clara i aplicable per a l'anàlisi dels textos narratius. Amb aquest propòsit, l'autor traça un recorregut pels elements que configuren el text narratiu i planteja una proposta d'anàlisi coherent i articulada, que pretén resultar funcional per a qualsevol lector interessat a endinsar-se en aquest àmbit amb criteri i fonament.

Amb una sòlida trajectòria en l'estudi de la literatura catalana contemporània, Simbor proposa una manera d'entendre l'anàlisi narrativa que combina el rigor conceptual amb una exposició clara i ben orientada. Al llarg del volum, l'autor presenta diverses propostes teòriques, però ho fa amb un criteri acurat i selectiu, a fi d'evitar un excés terminològic i de mantindre sempre l'objectiu pràctic que guia el llibre. Així doncs, el text presenta una tria raonada dels conceptes més rellevants, exposats amb claredat i pensats per a ser útils en la lectura crítica dels textos, la qual cosa permet que l'itinerari teòric plantejat siga comprensible i ben pautat.

Aquesta claredat expositiva es manté des del primer capítol, «De narrativa i narratologia», que obri el recorregut analític amb una introducció precisa als conceptes bàsics i a les principals línies teòriques de la disciplina. Simbor hi delimita l'objecte d'estudi —el text narratiu— i presenta una revisió crítica de les diferents propostes narratològiques, amb la intenció de situar el lector en un marc metodològic sòlid però flexible. El segon capítol, «El text narratiu ficcional: característiques i components», completa aquest plantejament inicial amb una definició clara del tipus de textos que centren l'estudi i amb una primera aproximació als seus elements constitutius. A partir d'aquest punt, el volum s'organitza entorn de la tripartició proposada per Gérard Genette —narració, relat i història—, la qual articula els capítols centrals i sosté la proposta d'anàlisi que desenvolupa l'autor amb rigor i coherència.

Així doncs, el tercer capítol, «La narració o acte narratiu», inicia l'anàlisi dels components interns del text amb l'estudi de la veu narrativa. Simbor parteix de la proposta de Gérard Genette, la qual considera especialment clara i eficaç, però no s'hi limita: la complementa amb aportacions d'altres autors que li permeten enriquir i precisar la classificació original. Així, defineix els diferents nivells narratius —extradiegètic i diegètic o intradiegètic— i estableix una tipologia funcional del narrador que inclou variants com l'homodiegètic, l'heterodiegètic o l'autodiegètic. L'exposició, sempre rigorosa i sostinguda amb exemples literaris, s'amplia amb el tractament del narratori i de les funcions narratives. A més, Simbor introdueix conceptes més singulars, com ara la metalepsi, el relat pseudodiegètic o la figura del narrador coordinat, els quals obrin la porta a una anàlisi més completa.

Tot seguit, el quart capítol, «El relat o discurs narratiu», s'ocupa dels dos aspectes essencials del relat: el mode i el temps. Pel que fa al mode, Simbor detalla els mecanismes que regulen el punt de vista i el grau d'informació que rep el lector, mitjançant la focalització i la distància. A partir del model de Genette, descriu els diferents tipus de focalització —zero, interna i externa— i els il·lustra amb l'analogia de la càmera, recurs que n'agilitza la comprensió. Quant a la distància, presenta les diferents formes de representació dels parlaments, des del discurs citat fins a les modalitats més filtrades, com ara el discurs narrativitzat o l'estil indirecte lliure. Per a completar aquest apartat, però, incorpora l'aportació de Dorrit Cohn en relació amb la reproducció del món interior dels personatges. En la segona part del capítol, s'aborda el tractament del temps, a partir de la distinció entre el temps de la història i la seua disposició en el relat. Aquesta dualitat li permet identificar les principals operacions narratives: alteracions en l'ordre temporal, variacions en la duració i fenòmens de repetició.

Amb el cinqué capítol, «La història», es completa l'anàlisi dels tres grans àmbits del text narratiu, amb una aproximació a l'espai i al temps com a components indissociables de la història. El punt de partida és el concepte de cronòtop, formulat per Bakhtín, que entén la unitat spatiotemporal com una estructura que condiciona tant el desenvolupament de l'acció com el sentit que aquesta pot adquirir. Des d'aquesta perspectiva, Simbor planteja una lectura que no es limita a descriure el context en què s'inscriuen els fets, sinó que posa l'accent en el paper actiu que aquestes coordenades poden exercir dins l'engranatge narratiu. Pel que fa al temps de la història, d'acord amb la proposta de Darío Villanueva, l'autor examina diferents formes d'organització temporal que trenquen amb la linealitat clàssica i donen lloc a estructures més complexes: la supressió de referents temporals clars, la reordenació subjectiva de la cronologia real a partir de la consciència o la reducció temporal dels esdeveniments. Pel que fa a l'espai, l'estudi s'articula a partir de les aportacions de diversos autors, com ara Hamon, Garrido Domínguez o Reuter. Simbor vincula estretament l'espai a la descripció, considerada com la forma textual que permet representar-lo i integrar-lo dins el relat, i n'analitza tres aspectes fonamentals: la manera com la descripció s'insereix en la narració, el funcionament intern que la sosté i les funcions que pot arribar a exercir dins l'estructura del text. Lluny d'una visió decorativa, l'espai es presenta com un element dinàmic que pot actuar de manera significativa en el desenvolupament de la història, tant des d'un punt de vista simbòlic com estructural.

El sisé capítol, «Personatges», aborda un dels elements centrals de tota obra narrativa, així com un dels més difícils de delimitar de manera unívoca. Simbor justifica la dedicació d'un capítol específic als personatges pel seu paper fonamental tant en l'articulació del relat com en la construcció de la història, i assumeix des del principi la dificultat que suposa establir una classificació completa. A fi d'evitar reduir aquesta complexitat a una única teoria, opta per una aproximació plural que li permet combinar diversos enfocaments amb la finalitat de presentar una proposta tan ajustada com siga possible a la diversitat de casos. El capítol s'estructura segons la distinció entre personatges segons el relat —és a dir, segons les tècniques discursives amb què són presentats— i personatges segons la història —en funció del paper que exerceixen dins l'acció narrada. En el primer cas, a partir de les aportacions de Rimmon-Kenan i de Bourneuf i Ouellet, Simbor analitza els mecanismes de presentació directa i indirecta dels personatges, i reflexiona sobre com la veu narrativa, així com la perspectiva d'altres personatges o el comportament del mateix subjecte, condicionen la percepció que se'n construeix. En el segon cas, sintetitza les propostes teòriques de Forster, Propp,

Souriau, Greimas, Hamon i Jouve a fi d'oferir una mirada funcional, semiòtica i receptiva, capaç d'adaptar-se a diferents models narratius. El resultat és una visió matisada que permet abordar l'estudi dels personatges amb criteri, tot reconeixent que es tracta d'un àmbit que exigeix sempre una certa flexibilitat metodològica.

Finalment, el setè i últim capítol, «Per una anàlisi integral», recull les idees principals desenvolupades al llarg del llibre i proposa una reflexió final sobre la pràctica analítica. L'autor insisteix que una lectura narratològica no hauria de limitar-se a aplicar mecànicament unes categories, sinó que ha de servir per a identificar les opcions tècniques que realment articulen el text i entendre com aquestes interactuen per a construir-ne el sentit. L'anàlisi integral que defensa Simbor no és una suma d'elements discrets, sinó un exercici de lectura crítica que pretén detectar les decisions fonamentals que estructurin el relat i valorar-ne les implicacions. Aquesta concepció es concreta en un exemple final especialment suggeridor, en què mostra com les eleccions narratives d'una obra literària poden condicionar-ne la recepció, generar reaccions socials i, fins i tot, provocar polèmica. Amb aquest tancament, el volum reafirma la seua voluntat de convertir la teoria en una eina útil per a la lectura, capaç de connectar amb el text des del coneixement, però també des de la responsabilitat crítica.

En definitiva, aquesta primera lliçó ofereix una aproximació clara, rigorosa i funcional als conceptes clau de la narratologia, amb la voluntat d'enllaçar teoria i pràctica en una proposta útil per a la lectura crítica. Més enllà de la classificació terminològica, el llibre planteja l'anàlisi com una aproximació progressiva que va «de la primera i simple anàlisi al vertader estudi final» (p. 149), aquell que identifica quines opcions tècniques han estat decisives per a donar forma al text. Aquesta concepció implica llegir no només què es diu, sinó com s'ha decidit dir-ho, i apunta a una responsabilitat interpretativa que afecta tant a qui escriu com a qui llig. En aquest sentit, Simbor traça un itinerari de lectura que pot esdevenir un camí útil i estimulant per a qui vulga comprendre la narrativa amb més profunditat.

Eva SILVESTRE

SOUSA, Xulio / GONZÁLEZ SEOANE, Ernesto (ed.) (2024): *Manual of Galician linguistics*. Berlin / Boston: De Gruyter, 571 p.

Se excetuarmos a Introdução (a cargo dos editores do livro), o *Manual of Galician Linguistics*, de 571 páginas, é composto por vinte e quatro exaustivos capítulos, recobrando no seu conjunto todos os domínios fundamentais de descrição linguística da língua galega. Trata-se, portanto, de uma publicação de referência obrigatória não só para quem se interesse pelo estudo do Galego, mas igualmente para quem se dedique à investigação no âmbito da Romanística. Este livro, embora bastante técnico, não deixa de ter a virtude de também poder ser lido por públicos com uma formação menos especializada em linguística e, por isso, constitui-se indubitavelmente como uma referência obrigatória para estudantes universitários e para outro tipo de públicos mais alargados e com curiosidade sobre este tipo de assuntos.

Na década de setenta do século xx, o Galego padrão viria a formalizar-se e, em 1980, tornar-se-ia idioma oficial da Galiza. Para a padronização desta língua, assumiu particular relevância o Instituto da Língua Galega da Universidade de Santiago de Compostela (ILG), organismo científico que tem tido uma intensa atividade na descrição linguística, tanto dia-